

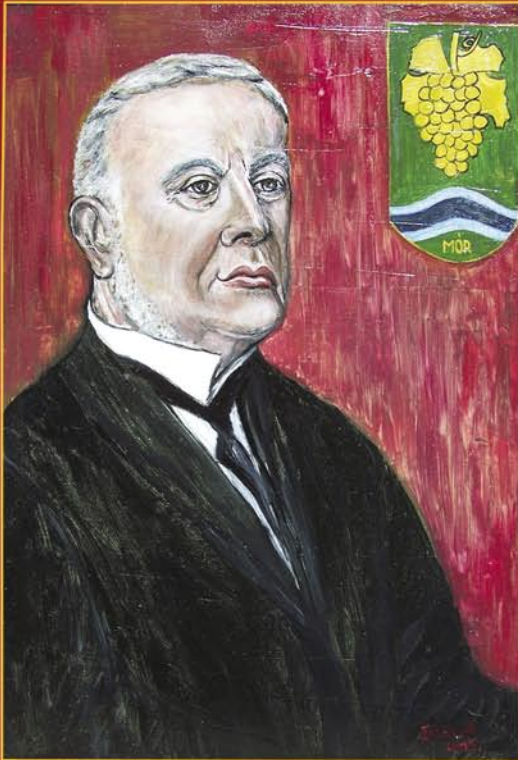
MÓRI KRISTÁLY

IRODALMI ÉS KULTURÁLIS FOLYÓIRAT

II. évfolyam 1. szám

Bánkuti Katalin: Wekerle portré

Fördös József: Móri templom

Kovácsné Babos Klára

Nyári hit

*Buja lett a tavasz zsenge zöldje,
A madárdal elcsendesedett.
Beteljesült szerelemtől forr a lég
A Földet öleli a szeretet.*

*Nyitott az ember, mosolygósan vidám,
A tarka szoknya kacéran lebben,
Feszülő bicepsz és barna bőr,
Ne csodáld, ha ölelni támad kedvem!*

*A déli népek sokkal boldogabbak,
A szürke tél kedvüket nem szegi.
Fehér foguk villan mosolyukban,
Gondjuk nem szikla, csupán emberi.*

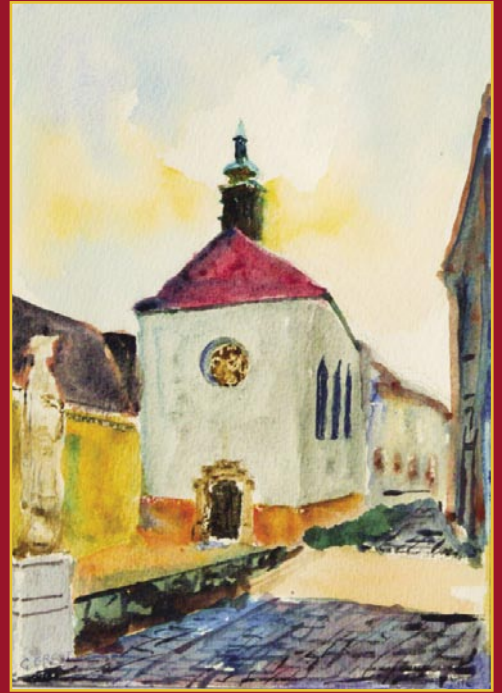
*A holnap kéklőn néz be otthonukba,
Ma kopp volt, de holnap hopp jön már.
A nehézség kihívás, nem átok,
Sötétség után mindig fény jár.*

*Déli ember szeretnék lenni,
Napfényt szívni, a szebb jövőben hinni,
S vinni a hitet szerteszét, hogy
Éljen az élet, és múljon a sötét!*

2008. nyár

Bíróczki Ibolya /üvegfestmény/

Gergye László

Nagy F. Luca

Herbákné Sipos Valéria

Herbákné Sipos Valéria

Berta Mária

Klein Magda

KEDVES OLVASÓINK!

Mint minden esztendő, a 2008 is a megújulás éve. A lap tekintetében ez egy nagyon fontos és látványos dolognak ígérkezik.

Az irodalmi folyóiratunkban mi is tisztelgünk többek között a 2008-as évben a Föld Évének, a Biblia Évének, a Reneszánsz Évének és az 1848/49-es forradalom és szabadságharc 160. éves évfordulójának.

A szemfülesebb olvasók láthatják, hogy bővült az alkotóink tábora, úgy a szépíróké, mint a képzőművészeké. Móri képzőművész kérésünkre megfestette az egyik móri templomot. A Föld Éve kapcsán meghirdetett gyermekrajz-pályázatunkra nagyon sok rajz készült, amelyeket a gyermekkönyvtárban állítottunk ki. A nyertes alkotásokat újságunkban folyamatosan – illusztrációként – közreadjuk.

Tavasszal az 1848/49-es forradalom és szabadságharc 160. évfordulója alkalmából meghirdetett irodalmi pályázatunk legjobbjaiból is idézünk.

Készült írás „reneszánsz” stílusban, és mesterfokú irodalmi tanulmány a magyar nyelv értékeiről. Az alkotóink zöme a nyarat köszönti, de ugyanúgy figyelnek az élet minden területére...

Sokan keresik, várják, szeretik lapunkat.

Ez borzasztó jó érzésű felelősség! Hiszen egyre többféle értéket szem előtt tartva, megjelenésében is egyre többet mutató újságot kínálunk minden eddigi és leendő olvasónknak.

Törekvéseinket a szponzorok mellett támogatta a Móri Közművelődési Közalapítvány is.

Kérjük, merüljenek el az irodalomban az újság lapjain.

Jó olvasást mindenkinek!

Hajós Klaudiva

Prosszer G. Júlia

FÉNYKÉPALBUM

EGY HARMADIK KÉP ALÁ

(F. V-nek)

Szeretlek! –
mennyi szép titok van
e szóban –
és évezredek visszatérő
álma,
hogy
a „földi Éden” kapuja
kitárva
s csillagok kérnek fel
új és újabb
tánra.

Szerelmem! –
nem volt véletlen létünk
kiválasztottsága –

A TIZEDIK KÉP ALÁ

(T. T-nek)

Lelkemben bujkálnak riadt, kicsi
szavak
mint erdők mélyén búvik csermely
s kicsiny patak...
Pedig szólni, beszélni volna jó,
rikkantani vígan, hali-hó,
hali-hó,
ne búsulj Kedves, ha búval
öntözöm is lelked,
ha csikó álmaimmal
olykor felcseréllek,
ha ellenem szól s perel, minden
buta látszat, én Téged kívánnálak
halálomig Társnak.

EGY KÉP ALÁ

(Su-nak)

Kedved odaveszett,
hol a dalmát partoknál
legmélyebb a tenger.
Kagylóba zártad
törékeny, felsebzett
tested,
hogy
nekem igazgyöngyként
egyszer
újra
megszülessen.

Kállai László

ELTŰNTEK A NÁDASOK

Eltűntek a nádasok
Kiszáradtak a lápok
Nem vonít már farkas
Kocsányos tölgynek nyoma veszett.

Nincs menedéke az embernek
Ínfeszült tehertől
Egymást taszítja sorban
Nyomora a háznak.

Minek ide ladik
Átkelni túlsó partra
Csak az egy szó kéne
Kulcslyuk mögött a félsznek.

A hiúban szárad
Télnek füstös gyümölcse
Egyet fordulsz gondolatban
Öreg házőrzőnek jut néhány falat.

Vígan kerget szoknyás népet
Széles rét lágy ölén,
Egy szusszanásnyit sem enged
A pajkos keleti szellő.

Fergetegben kard emelkedik
Vér csillan naplementében
Háza előtt nyitott porta
Kerítés mögött sírógörcs mereng.

Évszázad rá, feledve múltat
Tűzzel jött a vihar felleg
Magával vitte, nem kérte,
Az ifjakat és véneket.

Mélyen, kútnak tükrében
Látott jelent, s jövőt,
Vár helyett eget ostromlott:
Földobott kő kútba veszett?

Nem lesz már, itt
Sem élőknek, sem halottak nyugta
Anyák szíve alatt
Nem nyílik többé tulipán.

Tényi Tamás

TUDOM

Tudom, hogy elhagyom az időt
Hisz nincsen!
Tudom, hogy meghagyom az álmot,
Hogy legyen mi megöl!
Tudom, hogy van élet,
Csak nem hiszem el!
Tudom, hogy hiszek,
Csak nem fogom fel!
Tudom, hogy tudod,
De mindez a jövő!
Tudom a jelent,
Mert tudom, hogy elmúlt!

Prosszer Mihály

Kertész Pálné

JÉGESŐ MÓRON

Miért éppen itt dühöng a zord vihar?

Eszeveszetten nyargal s háztetőn
lerúgva csatornát, palát, cserepet,
csörtetve veri az ablaküveget.
Vijjogva penget a villanydrótokon
iszonyatos zenét, fülsiketítőt,
majd kirázza bugyrából a jégesőt.

Kristály puskagolyók lövik a kertet!
Haldoklik a zsenge letört palánta,
zölden gurul szét az eper, a málna.
Kérdőn mered a fekete felhőre
a szőlővessző, - olyan, mint csonka kar –
„Miért éppen itt dühöng a zord vihar?”

Sarkon fordul, még visszanez kajánul,
a barbár pusztítást megalégelte,
tovább fut Csókakő felé dörögve.

Polgár Péter Antal:

CSEPKÓ JÓSKA, MERSICS JÁNOS ÉS A TÖBBIK

(Részlet a készülő családregegyéből)

Jakab tulajdonképpen Prokop volt, de annak a névnek a jó andocsiak szerint semmi értelme nem volt, hát átkelesztették valami hasonló hangzásúra. (Volt, akinek még ez a név is komplikáltnak tűnt, s egyszerűen csak ruszki szabónak titulálta a jólelkű bátyót.) Az öreg még az első világháború alatt került ide hadifogolyként, aztán meg-nősült, s maradt tovább is, haláláig. A Karádi utca utolsó házában lakott. Amikor negyvennégy telén bejöttek az oroszok, hirtelen az egyik legfontosabb ember lett a faluban: tolmácsként igen nagy hasznát vették. Igaz, a zabrállást ő sem tudta megakadályozni, de józan szavai hatására legalább az asszonyok, a bekormozott arcú lányok megúszták a kényszernászt a vöröskatonákkal. Prokop bácsi udvarában, kis, pitvaros házában gyűlt össze a mulatozó felszabadítók egy népes csoportja, nyekergett a gombos harmonika, szállt a sok szép, ismeretlen dal, s – persze – patakra folyt az öreghegyi bor. A zenét a mulatozók maguk szolgáltatták maguknak, ám később egy helyi férfi vette kézbe a hangszert – maga is megjárta a frontot, beszélt valamicskét oroszul is, a harmonikával is jól bánt –, barátja, társa, Csepkó Jóska pedig együtt ordított a ruszikkal, itatta őket feszt. Aztán – mint később köztudottá vált Andocson – Jóska kiment könnyíteni magán; az oroszoknak nem tűnt föl sem a hirtelen megváltozó harmonikaszó s az időnként magyaros szöveg, sem pedig a jókedvű, szimpatikus „Joszif” hiánya. Pedig sokatmondó volt mindez így együtt, hiszen a harmonikás ilyeneket kornyikált, hogy „Jóska, csináld, Jóska, csináld!”, aztán meg, ha egy-egy katona kitántorodott az ajtón, hogy kikádja, amit addig magába erőltetett, akkor azt, hogy „Jóska, vigyázz, Jóska, vigyázz!” És Jóska az instrukcióknak megfelelően lopta az oroszoktól – vissza – azt, ami a falusiaké volt: tojást, tyúkot, malacot; ha veszély volt, hát lekushadt, félrehúzódott, ha elmúlt, folytatta. Mindezt a „Haragszik az édesanyám” dallamára. Csepkó Jóska fényes bűnözői karrier előtt állt, ami azonban szomorú véget ért vagy két évtizeddel később. Ötvenhat előtt egyszer tengelyt akasztott apámmal (is); az andocsi Mária-kegyhelyre látogató, megfáradt zarándokok többsége a zárda folyosóin tért éjszakai pihenőre, ilyenkor Csepkó végiglátogatta őket, s enyves kezéhez ragadt minden, ami adódott. Egyszer rajtavesztett: apám éppen bezárta a sekrestyét, amikor meglátta a tolvajt, aki nekítámadt. Apám nem sokat tétovázott, a hatalmas kulccsal leütötte Csepkót. Nem lett rendőrségi ügy a dologból, sőt bosszút sem állt Jóska, noha halálosan megfenyegette apámat, s bizonyára komolyan is gondolta, de a forradalmi vihar Csepkót egészen az Egyesült Államokig repítette: a hatvanas évek közepén valamelyik állam egyik börtönében villamoszékben fejezte be pályafutását.

A forradalom Andocson is lezajlott, Mersics János egykori kubikos, nagynéném keresztapja szónokolt a tanácsház előtt, az 1848-as szabadságharc emlékművébe kapaszkodva. Az ezúttal is enyhén illuminált rétor a szenvedő szívű magyar édesanyákhoz intézett szózatában az ENSZ segítségét kérte, ugyanakkor beígérte az angol ejtőernyősöket is. Egykori párttársát, a valaha kisgazda Dobi Istvánt, az Elnöki Tanács kriptokommunista elnökét is nevesítette eklektikus jegyeket felmutató beszédében, akivel annak idején együtt talicskáztak valahol a Viharsarokban. (Dobi az őt egyszer meglátogató Mersics „körösztaptya” szerint a Parlamentben is megőrizte korábbi jó szokását: íróasztala mellett is tartott egy-egy demizson bort minden eshetőségre számítva. Őt is onnan kínálta meg.)

Néhány nappal később, amikor Kaposvár felől hatalmas zörgéssel, csikorgással megérkeztek a hazánkat immár másodszer is felszabadító ruszki tankok, Mersics már nem beszélt. Csak anyám nővére, Emerencia állt meg előttük, az úttesten, karján nővéremmel, akit éppen (amúgy andocsián) pöknö tanított. Cecike köpött is, a T-54-es harckocsi tornyában ücsörgő, meglehetősen szurtos orosz tiszt azonban mindezt nem tekintette ellenállásnak, egykedvűen bámulta a járdán ácsorgó civileket, megigazította fejevédőjét, valamit gagyogott a gégemikrofonba, s hirtelen meglódulva, nagy robajjal tovacsörömpöltek Tab felé. Alighanem ezek vették birtokba hamarosan előbb a kapolyi, majd az ugolypusztai magyar laktanyát, ez utóbbit nem is adták vissza, csak kilencvenegyben.

Nagynéném harciasságát – ebben is apja lánya volt – mi sem mutatja képszerűbben, mint az a jelenet, amely aztán néhány héttel később, 1956. november végén zajlott le a Konrád borbély melletti alsó – Tillinger-féle – kocsmában. Ferkó, anyám sorkatona öccse a rádió felhívása ellenére nem vonult be laktanyájába, noha ott fenemód szeretett volna találkozni vele a páncéltörő ezred politikai tisztje. (Azért neheztelt a főhadnagy Kovács honvédra, mert az a forradalmi katonatanács tagjaként részt vett a politikai és az ÁVH-s elhárító tisztek letartóztatásában és fogdába zárasában.) Miután Ferkó – nővérei javaslata ellenére – nem hagyta el az országot, de még Andocson sem, várható volt, hogy hamarosan érte jönnek, s lón: egy Dodge-Weapon terepjárón megérkezett a készültség, s a tejfölös Várad meg a többi futballista társaságában kocsmázó Ferkót letartóztatták – volna, ha Eme, vélhetőleg ezúttal karján csecsemő nélkül, szembe nem szegül az intézkedő alegységparancsnoknak. Nagynéném, miután szó szót követett, a döbbent férfinép szeme láttára pofon törölte a tisztet, majd kituszkolta az ajtón Ferkót, s hazatérték. A járőr a „Gépkocsira!” vezényszó elhangzása után megszegyenülten elporolt helyszínről. (Ferkó azonban sorsát nem kerülhette el: hamarosan megnősült, s hiába volt hárompapos (!) esküvő, egy életre megkeseredett.)

Benczik Sándor

A MÁSODVIRÁGZÁSRÓL

Ágaikon még itt van a termés,
Első viráguk édes gyümölcsei.
Hullóban már, de bennünk él a féltés,
Utódainkat féltő gondoskodásaink.

Tudjuk jól, a fa elveszti gyümölcsét,
Elviszik alóla messzire.
Ha nem viszik, elköveti vétkét,
Leejti magáról az ősz végire.

Örök ismétlése ez a természetnek,
Évről – évre ugyanez pontosan.
Virágot bont, aztán lombot ereszt,
Lombruhája közt óvja gondosan.

És egyszercsak, de milyen furcsa,
A termés közt virág nevelkedik.
Ki tudja ezt, mi ennek titka,
A másodvirágzás miért jelentkezik?

Írhatnám tovább, de nem teszem,
Mi sorsa lesz a megkésett virágnak.
Amely tán kedves a szemünknek,
De lehet hírnöke a közelgő hervadásnak.

Benczik Sándor

A CSENDES BODROG

Békésen folydogál iszapos medrében,
Fésüli parti növényzetét.
Fáradt napsugár pihen a tükrében,
Mint kislány a kedvese ölén.

Csendesen beszélget őslakóival,
Karját kitarja a part felé,
Hol ladik pihen a parthoz akasztva,
S alszik a part melegén.

Partján szerelmespárok sétálnak
Várják az est szürkületét
Ladikba szállva sétára indulnak
S életük a szerelmes vízé.

Óh, te mély víz, te kétszín folyó!
Hány ifjúnak hóhéra vagy...
Szürke vized oly csalogató
A szerelem Ördöge vagy!

Udvardi János

A „SUKSÜK”- NYELVRŐL

A mai magyar köznyelv legfeltűnőbb nyelvtani elfajulása, a nyelvi műveletlenség csalhatalatlan jele ez az igeragozási tévesztés, melynek három fajtája is van: a „süksükölésen” kívül létezik még a „csuksükölés” és a „szuksükölés” is. Miből adódik ez a makacs nyelvi hiba, és miért olyan gyakori?

Nyelvünk összes „t” végű igéjét érintheti, és az a lényege, hogy a „j”-ről „s”-re, „cs”-re vagy „sz”-re hasonló felszólító módú igealakok egy részét sokan a kijelentő mód tárgyias ragozásában is használják a hasonlóság, az analogia miatt, mert ott is vannak „j”-t tartalmazó igei személyjelek.

A gyakoriság pedig azért nagy, mert a magyar nyelv igerazdagága egyébként is bámulatos. Az igék elég nagy része „t”-re végződik, mint pl. nyit, önt, ront, lát, fűt, ért, választ, de rengeteg a „t”-re végződő képzős igénk is. A sok ezer magyar ige szinte mindegyike fölveheti az -at, -et, -tat, -tet” műveltető képzőt (pl. éltet, láttat, értet, futtat), vagy az ún. ható képzőt („-hat”, „-het”: élhet, lát-

hat, választhat). Elég gyakori a melléknévből igét képző „-ít” is, pl. erősít, szépít.
A legdurvább hiba a „süksükölés”. Nézzük például a „lát” igét. A hibás alakok kétszer aláhúzva szerepelnek:

Felszólító mód tárgyias ragozásban:

(én) lássam! (pl. a képet)
(te) lássad/lásd!
(ő) lássa!
(mi) lássuk!
(ti) lássátok!
(ők) lássák!

Kijelentő mód tárgyias ragozásban pedig a következőképpen hangzanak az analogiásan elhibázott és a helyes alakok:

(én) látom (pl. a képet)
(te) látod
(ő) lássa, helyesen: látja
(mi) lássuk, helyesen: látjuk
(ti) lássátok, helyesen: látjátok
(ők) lássák, helyesen: látják

Példa a csukcsükölésre:Felszólító módban:

Szántsam! (pl.: a földet)

Szántsad/szántsd!

Szántsa!

Szántsuk!

Szántsátok!

Szántsák!

Kijelentő módban:

Szántom (pl. a földet)

Szántod

Szántsa, helyesen: szántja

Szántsuk, helyesen: szántjuk

Szántsátok, helyesen: szántjátok

Szántsák, helyesen: szántják

A „ts” a kiejtésben teljesen „cs”-vé olvad össze!

Létezik néhány száz „szt” végű ige is, és ezeknél léphet fel a „szuksükölés”, amely talán kevésbé feltűnő, és így sajnos még értelmiségielnél sem ritka.

Felszólító módban:

Válasszam! (pl. a megoldást)

Válasszad/válaszd!

Válassza!

Válasszuk!

Válasszátok!

Válasszák!

Kijelentő módban:

választom (pl. a megoldást)

választod

válassza, helyesen: válasszja

válasszuk, helyesen: válasszjuk

válasszátok, helyesen: válasszjátok

válasszák, helyesen: válasszják

A magas hangrendű igéknél csak többes szám első személyben lehet hibázni, mivel három másik személyben a „j” helyett az „i” jel szerepel.

pl.: ereszttem (pl. a sárkányt)

ereszted

ereszti

ereszük, helyesen: eresztjük

eresztitek

eresztik

Mindhárom hibás ragozásnál arról van szó, hogy a beszélő egy része a „ty”-vé összeolvadó „tj” helyett a „ss” a „cs” és „ssz”-hangot ejti. A „ty”-hangtól való húzódnak lehetnek lélektani, szociológiai okai is. Sajátos a hangzása ennek a szláv nyelvekben gyakori lágy mássalhangzónak. Erős hang és hangulatfestő jellege van, legtöbbször humoros, gyakran gunyoros, nevetséges, elítélő hangulatúak a „ty”-hangot tartalmazó szavak pl. tyúk, totyog, tutyimutyi, retyerutya, kilüttyen, sutyorog, elkötyavetyél, kelekótya. Ezért elképzelhető, hogy az isko-

látatlanabb emberek nem érzik eléggé választékosnak a „ty” hangzását. A fő ok mégis inkább az lehet, hogy a régi paraszt nyelvjárásokban sokkal több lágy hangot (ty, ny, gy) használtak, mint a mai művelt köznyelvben és az emberek a szegénységgel együtt a „parasztos” beszédet is le akarják rázni magukról. Nézzük például a következő mondatot dunántúli nyelvjárási változatban is:

„Apja azt mondta, látja már, hogy haza kellene menni, megetetni a borjút és lenyírni a gyapjút.”

„Aptya aszonta láttya/lássá má hoty haza kőne mennyi mégétetnyi a boryut és lenyirnyi a gyaptyut.”

A tájnyelveknek a maguk területén ma is megvan a helyük, de a nagy nyilvánosságnak szánt szóbeli kommunikációnak követnie kell a köznyelvi normát a kiejtésben és a nyelvtani szabályok betartásában is. Az elhanyagolt magyarnyelv-tanítás következménye, hogy sok ember nem ismeri a felszólító mód helyes használatának szabályait, különösen annak úgynevezett kötömódi használatát. Igen sok „hogy”-kötőszós mondatban a felszólító módot kell használni, amitől sokan húzódoznak nehogy a „suk-sükölés” hibájába essenek. Íme, néhány példa a téves visszaütés lehetőségére. Az ilyen mondatokban mindenképpen felszólító módot kell használni:

„Elmentünk szavazni, hogy megválasszuk a polgármestert.” (nem: „választjuk”)

„Mindenki azt akarja, hogy őt válasszák!” (nem: „választják”)

„Nincsen, aki a másik jelöltet válassza. (nem: válasszja) Az igeragozás hibás alkalmazása nem felel meg az egyértelmű nyelvhasználat igényeinek, rombolja és szegényíti anyanyelvünket. Ahogy Illyés Gyula mondta, szépen beszélni magyarul, jellemkérdés. Tegyük hozzá ehhez azt is, hogy azért nyelvtani ismeretekre is szükség van!

Tényi Tamás

ÚJ NAP

Szerelmem, mint fehérbe
Játszó rózsaszín pamacsok,
Adják meg magukat, s kérnek.
Kérnek békét, szabadságot,
S benne egy világot, hol
Nem a nap az úr.
Légy ki nem támad nekem,
Ki nem belőlem születik.
Légy fénymardosta perem
Felhő, ki párától duzzadtan
Viselősen terül szét.
Szívem sziporkázó foltoktól
Ámul, de lámpása nem
Tengered ficánkoló hal rajai.
Tovaúszott, mélyebb vizekre evezett,
Hol nem világolsz tavam tükrén.

Kertész Pálné

SZÉPSÉGES CSERESZNYEFA

Cseresznyefám 25 éves, törzsátmérője 30 cm, koronája 5 méter széles, magassága 4 méter. Szépsége, bő termése miatt ő a legkedvesebb gyümölcsfáim közül.

A lépcsőfeljáró előtt áll az ebédlőhöz oly közel, hogy mindig látjuk egymást, én a cseresznyefát ő pedig engem kukucskál. Sok örömet okoz egész évben: tavasszal duzzadó rügyeit lesem, míg egy reggel hófehér virágruhájában tündököl rám. Meglepetten nézem, alig tudom elhinni ezt az átváltozást, ezt a csodát, ami egyetlen éjszaka történik.

A reggeli napfény aranyzállakkal szövi át a gyönyörű csipkefátylat. Jön a zümmögő kórus, a méhek serege, rézszegekig isszák a szirmokból a nektárt, az édes harmatot, közben beporozzák, megtermékenyítik. Pár nap múlva a szél elröpíti az elhervadt virágokat, de addigra már ott csücsül a picinyke szár végén a gombostűnyi zöld gömböcske, ami napról napra növekedik, rózsaszínre majd pirosra vált, megtelik aromás ízzel, húsa ropogós, édes lesz.

Roskadásig húzza a bő termés a fa ágait, alá kell dúcolnom, nehogy megrokkanjon a fa. A bősből jut a családnak, befőzünk télire, de kapnak a szomszédok, ismerősök, még eladásra is jut. A bevételből permetszer veszek, gondozom, ápolom a kedvest, szárazság idején locsolom, ősszel levágom a törött, beteg ágakat, faggyúval kenem be sebeit.

Szeptember végére az őszt átfesti zöld lombját sárgára, vörösre, rozsdabarnára, lassan elszáradnak levelei, és egy reggelre a köd letépkedi a fáról, puha perzsaszőnyeggé várszolja.

Amikor közelednek a fagyos napok, ágaira lopótök madár-tetőt akasztok, bőven rakok bele napraforgót, diót és várom a madarakat. Jönnek is, kergeti őket az éhség! Kék tollú cinkék, feketeigók, ökörszemek, verebek tolakodnak az eleséért. A fa a telet átálusza, puha hótakaró védi a fagytól. Félelemmel tölt el a gondolat kihajt-e tavasszal, fog-e újra teremni. Kertben, utcán, erdőn egyre több fa pusztul el a környezetszennyeződéstől, savas esőtől, gondatlanságtól.

Össze kell fognunk, hogy megvédehesük őket, kik életünk és örömeink dús, gazdag mecénásai.

Sós Viktória

MOCSÁRITÜNDÉR

Úgy érzem, mostanában egyre inkább visszahúzódok a szülőházamba, a mocsárba. Kicsit félelmetes, mert mindig éjjel van, telehold, mindenhol sejtelmes árnyékok, mozgások itt-ott, ami mögött lényeket lát a képzelet.

Amúgy jó ez a környék még így is, mert nem bánt senki, egyedül vagyok, hajamba moszat ragad, nincs közöm az emberekhez, itt él a saját valóm. Nádas, rohadó növény-szag és burjánzó élet forrása ez. Zöld a bőröm, zöld a vérem, és éjjelente kilopódom a partra, és táncolni kezdek, csakúgy magamnak.

Összeroppant a testem, és ami én vagyok, fortyog bennem, mint eltömődött tüdő kapálódzó hólyagocskái... itt vagyok!

Odaforraszt a tömeghez a test, az ész, és én, a zöld mocsári lány, már alig észrevehető, annyi malter, tégla, tízezres, kíváncsi kérdés, tervek, programok nyomják össze, ropogatják testetlen csontjait... már csak az ő, aki áttör itt-ott, mint a fény szögesdróttal átszótt vályogfalon, vagy a futónövény, ami áttöri a kemény szemetet, hogy előbújjon, már csak az ő, aki mosolyog és ölel... A többi átvette az Én hatalmam... elveszteném?

El kéne tűnnöm, vissza a mocsárba, vissza a párába, vissza a békák és kígyók közé, vissza az éjjelbe, az örök holdfénybe, a magányba... kiülnék a partra egy nagy kőre, hoznám a fuvolám és játszának a szúnyogoknak, a vándornak, aki a közelben jár és reszketve hallgatja a mocsári zenét... ott ülnék a kövön, egyik lábam a lópában, a másik magam alá

húzza, hajamról indák, tavi füvek lógnak a combomra, ott jó lenne... ott jó, maradhatnék...

Itt állok és perzsel a nap... ki ért? Itt állok és bámulnak az emberek, nézik az úszóhártákat az ujjaim felöltöztetnek, beállítanak maguk közé és örülnek, hogy ott állok közöttük... de én, elvesztem?

Hogy bújhatnék vissza, mint ha csak egy ajtón kéne áthaladnom? Hogy bújhatnék vissza a zajból a csendbe, a városból a mocsárba, a létből a nemlétebe...

Elhagytam a lelkem... meg kell keresnem...

Ulrich Éva

BÍBOR SZÍNEN

Bíbor színben pompázik az ég,
E gyönyörű föld felett,
Vajon merre járhat kedvesem,
Útja merre vezet?

Halk suttogó szavam,
Vigye hozzá a szellő,
Suttogja el csendesen,
Nekem nem kell más, csak Ő.

Úgy néznék a szemébe,
Mint az ég a víztükörbe,
S ha újra ölelhetném,
Virágot szórnék e drága földre.

Radolfi Adél

ELHANYAGOLT VERSEK

Napjainkban az a bökkenő,
Hogy a költő és a vers már nem menő.
Kit érdekel már a líra s az epika?
Amikor így tombol a fejlett technika.

Számítógép, DVD és egyéb csodamasina,
Imádja őket már minden ember fia.
Könyvtárba járni már túl megerőltető-
Mikor interneten sok minden letölthető.

Fülre tapadó telefon, sms-ek hada,
Nyugati autók, Mercedesek zaja,
Tamagocsi, kutyarobot már nem is meglepő.
A technika vívmánya folyton s nőttön-nő.

A termékek zajában halkulnak a könyvek,
Lapulnak a polcon, sarkaikban könnyek.
A könyvek nevében – én még verselek,
Verset kedvelők – béke veletek!

Prosszer Mihály

Bertáné Kuba Timea

KIKELET

Mondd hát, te kikelet égi bíbora!
Miként jöttél elő, mint természeti csoda?
Hová visz bennünket ékes ragyogásod,
Mellyel a szürkéséget végképp aláásod?

Minden új reménynek színezetet adva
Átutaztatod a telet a tavaszba.
A körülötted levőt átöltöztetted,
Veled együtt sziporkázik az emberi képzelet.

Az első fecskét küldöd hírmondón előtted:
A fogcsikorgó fagyot végképpen elűzted!
Figyeljete emberek! Kiált fel a szellő,
Új évszak közeledik, a díszlettervező!

S, te rügyfakasztó ébredéssel köszöntesz felénk,
Majd átnyújtasz magaddal egy saját szerzeményt
Az első kapupénzt hozod megfáradt szívünkbe,
Így viszel bennünket a szép meseszerűbe.

Schnierer Kitti

FARKASTÖRVÉNY

Éjszaka homálya, lepelként borul a fákra,
Nagy suhogással bagoly reppen egy ágra.
Megcsillan két sötét szempár, de elrejt a bokrok mélye,
Áldozata meg se rezzen, kicsinyeit menti félve.
Dordo hegyes fogai, higgadt lépte tette kész,
Halad csendben célja rendíthetetlen és merész.
Szürkefarkas hazatérve, táplálja a gyermekét, gyengéden
hozzásimul, s harcra hívja kedvesét.
Míg a kicsi szendereg, az apja elment messze már,
Ember végzett életével, siratja a puszta táj.

Schnierer Kitti

NYÁR AZ ERDŐN

Bronzszínű nap bukkan az ég tengerén,
Órangyalnak képében repül a folyók mentén.
Csillámporral szórja a nyári reggel hajnalát,
Ébresztgeti a kismadarat, nyúlanyót és családját.
A kismókus is ébredszik, makkot keres hevesen,
A vaddisznó is útrakel, csörtet át a hegyeken.
Fáknak mélyén, vörösbeigy keresi a vacsorát,
Fiókái csipogással várják haza mamáját.
Nyári napra az éj leszáll, útrakel a farkas, róka,
Teliholdnak sugaránál pipázik egy apóka.

Kocsa Gábor

IFJÚKOROM EMLÉKE

Tokaj főutcáján a harmincas-nyvenes években az Arany Sas szálloda előtt sorban álltak az utasra váró bérkocsisok. Fiákereseknek mondták őket, holott „csak” konflisok voltak. Ez már csak úgy megszokásból adódott, nem gondolva arra, hogy Bécsben, de akár nálunk Budapesten, vagy Debrecenben a kétlovas bérkocsi a fiáker. Az ugyancsak kényelmes zárt, vagy nyitott egylovas bérkocsi a konflis. Mind a kettő egyet jelent, csak amíg két ló között van egy kocsirúd az a fiáker, és amíg a két rúd között van egy ló befogva, az a konflis.

Tokajban egylovas bérkocsik voltak a két kocsirúd közé befogott jobb, vagy soványabb lóval, de azért mindenki fiákeresnek mondta őket.

Amíg az utasra vártak, a fuvarosok a lovat ellátták. Az első az volt, hogy kivették a ló szájából a zablát és nyakába akasztották az abrakos tarisznyát. Abban volt két-három cső száraz kukorica. A lovak ilyenkor jól érezték magukat, és vígan ropogtatták a nyakukba akasztott abrakos tarisznyából a jóízű csöves kukoricát.

Ha utas érkezett, akit a tokaji vasútállomásra, vagy sok esetben a bodrogkeresztúri állomásra kellett szállítani, akkor az abrakos tarisznya lekerült a ló nyakáról. A lovon látszott, nem tetszik neki, hogy megint leakasztják az abrakos tarisznyát. Jelezte az előrenyújtott fülével, meg ahogy csapkodott a farkával hol jobbra, hol balra. Talán pont most akart egy jókorát harapni a csöves kukoricába.

A bak – ahol a kocsis ült – úgy volt kiképezve, hogy az ülőrész felhajtható volt, és alatta az üres rész egy láda. Abba a ládába került az abrakos tarisznya, ott volt a tartalék takarmány, a zab és egy kis széna.

Ha utas érkezett, a fiákeres segítette a kényelmes elhelyezkedésben, a csomagok biztonságos elhelyezésében, és a ló szájába visszakerült a zabla.

A bak oldalára volt szögezve egy bőrből készült ostortartó, pihenéskor abban volt az ostor. Igazi gyári készítésű ostornyél, rajta ostorszíz, és a végén rafiából készült díszes csapó. Induláskor Samu bácsi kezébe vette az ostort, kinyitotta a kerekeket fogó kéziféket, suhintott egyet a levegőben az ostorral, úgy hogy gyengén a Madár hátát is érje. Azután gyi! Biztatásra a Madár elkezdett szárnyalni.

Ha sürgős volt az út, akkor az ostor jobban odaért a ló hátához és az már jól tudta, hogy mit jelent. Olyankor gyorsabban szedte a lábait, úgy megszaporázta a lépéseit, hogy szinte repült. Nem véletlenül volt Madár a neve.

Madár egy nagyon sovány gebe volt, de Samu bácsinak ez egy valóságos paripa. Ez volt Samu bácsinak egyetlen megélhetési forrása, vigyázott is rá nagyon.

Mi gyerekek gyűjtöttük a szénát Madár számára. Jól jött Samu bácsinak, hogy ölszámra hordtuk a pajtájába. Gyerekek voltunk, nem rossz, csak eleven gyerekek. Sok jót is tettünk szeretetből másoknak.

Reggel már korán keltünk, nyár volt, nem kellett öltözködni, csak egy fekete klottnadrágot és semmi mást. Mezítláb, hogy még a cipő se kopjon. Vártuk a beérkező szénásszekereket. Tokajnál a vár mellett, a régi zsidó temetőnél volt a komp a Bodrogon. Timár és Zarkod felé ez volt a legközelebbi közlekedési lehetőség. Ha átmentünk a kompon, ameddig a szem ellátott rét volt, jó finom illatos szénát adó kaszáló. A réttulajdonosaik lovas és ökrös szekérrel, sokszor már hajnalban a komp előtt sorakoztak, hogy mielőbb átkelhessenek a folyón. Aki igyekezett, korán reggel jöhetett visszafelé a jól megrakott, rudazó kötéllel átkötött szekérrel.

Az akkori Gömbös Gyula utcán a zsinagóga előtt hajtottak végig, és nekünk nem volt más dolgunk, mint oda-lopakodni a szénásszekér végéhez, és húzkodni marék-számra a szénát. Ha a fuvaros észrevette a zsványságot, jó nagyokat csapott hátra az ostorával, és amelyikünket eltalálta, az bizony megérezte és abbahagyta a „munkálkodást”. Az útról pedig összeszedtük a szénát, sokszor volt egy-két öltre való is belőle. Kellett a széna az egyik sokgyermekes szegény zsidó fiákeresnek. Sovány gebe volt a lova. Ha egy kis szél fújt, vagy csak egy kicsit is hidegre fordul az idő, már terítette a hátára a honvédségtől kiselejtezett lópokrócot. Óvta, nagyon féltette, neki Madár volt mindene, a vagyona, a megélhetésének egyetlen forrása.

Samu bácsi nem bánta, hogy sovány a lova, tudta, hogy egészséges, jól tud futni, csak egy kicsit több zabra lenne szüksége. A jó futókészsége hasznos volt, mikor az utasal sietni kellett az állomásra, hogy elérjék a miskolci, vagy a nyíregyházi vonatot.

Mikor a Madár szárnyalt az állomásra, jó volt hallgatni az egyenletes kopogást, az acélpatkó hangját a kockaköves úton. A fiákeres jól ismerte titkaimat, sokat beszélgettünk –különösen egyről – mikor néhány öl illatos szénát vittem vagy átmentünk kocsival a Tisza-hídon a Rakmazi oldalra, és ott a Tisza mellett sarlóval vágunk egy ponyva meg egy zsák fűvet. Na, nem a repülő madár, hanem Samu bácsi lova.

Az egyik titkomhoz hozzátartozó a szénagyűjtés. Arra kértem Samu bácsit, hogy a gyűjtött szénáért cserébe kocsikáztasson meg azzal a széplánnyal, akit titokban szeretek.

Szép, nagyon szép lány volt Bogárka. Az igazi neve Vali, de őt mindenki Bogárkának szólította.

Bogárkával együtt jártunk az akkori elemi iskola hatodik osztályába. Az órák közötti szünetekben sokat beszélgettünk, és úgy éreztem kedveljük egymást. Volt, amikor a finom tízóraját is megfelezte velem. Jólesett a kedvessége. Ilyenkor is beszélgettünk arról, hogy Samu bácsi elvisz kettőnket kocsikázni. Bogárka azt nem tudta, hogy ezért a sétakocsikázásért már mennyi szénát gyűjtöttem Samu bácsi Madár nevű lovának.

Ami bosszúság és kár a szénásszekér gazdájának, az jól jött nekünk szénagyűjtő gyerekeknek. A Lazarivits fakezkeskedő háza előtt felborult a féloldalásra rakott szénás-

szekér. Míg a gazda elment segítségért, addig legalább hat nyolc öl szénát bevitettem az útról a kapu mögé, gondolva Samu bácsira, meg a sétakocsikázásra. Nem kellett megszire cipelni a szénát, mert ahol felborult a szekér a Lazarivits Józsi bácsi háza előtt, azzal szemben volt a Járási Ipartestület székháza, én meg ott laktam a szüleimmel a testület altiszti szolgálati lakásában. Sokáig nem maradhatott a széna, este a barátaimmal elhordtuk a Samu bácsi pajtájába. Előfordult, hogy mégis napokig nem vittem szénát Madárnak. Olyankor az összegyűjtött illatos szénát a hársfa alá hordtam, és úgy rendeztem el, hogy aludni lehessen rajta. A nagy nyári melegben sokszor nem bent a szobában aludtam. Jó volt az illatos szénában elmerengeni, és Bogárkára gondolni. Álmaim mindig szépek voltak.

Samu bácsi nagyon megörült, mikor meglátta a sok szénát, és megbeszéltük az időpontot vasárnap délutánra a sétakocsikázásra. Ígérte, hogy ebéd után két órára értem jön. Bogárkával is tudattam, hogy mikor megyek érte kocsival a római katolikus templom elé. Beleegyezett. Ettől én nagyon boldog voltam. Oly sokszor elképzelttem már az útvonalat. Megtörtént az, hogy mikor arról álmodtam, a Madár repült velünk, repült át a Tisza-hídon. Bogárkával bent ültünk a süppedős bőrülésben, és fogtuk egymás kezét. Beszélgettünk arról, hogy kötelező lesz a hetedik és nyolcadik osztály elvégzése. Jövőre már majd ott találkozunk, mehetünk végig a töltésen Kistokajba, mert az új iskola ott lesz. Egy alkalommal azt álmodtam, hogy ott állunk az Erzsébet királyné szobra előtt, majd leültünk a kőpadra, és arról beszélgettünk, egyszer a Zsaróba is felmegyünk csónakkal, én majd evezek, Bogárka meg csak gyönyörködik a táj szépségében.

Aztán nem csak álmomban, de a valóságban is volt olyan gondolatom, hogy elviszem Bogárkát csónakázni. A ladik ott volt a Bodrog partján, kikötve a nagy fűzfán körbetekert vastag vaslánchoz. Ketten ültünk volna a ladikban, és leveztem volna a két folyó találkozásáig, ahol a Bodrog és a Tisza mind két rég nem látott testvér összeölelkeznek, ahol a Bodrog belefolyik a Tiszába és együtt, boldogan folytatják útjukat Szolnok és Szeged felé.

Aztán mégiscsak a sétakocsikázás mellett döntöttem. Érdemes volt gyűjteni a szénát Samu bácsinak! Jól meg fog kocsikáztatni bennünket Bogárkával!

Nagyon vártam a vasárnapot. Mikor eljött, a legszebb fehér ingemet választottam ki a szekrényből. Nagyon izgatottan készülődtem. A nadrágomat már harmadszor átkefélttem, hogy tiszta és pormentes legyen. Térdzoknimat kiválasztottam, és a cipőmet kétszer is átfényesítettem. Egyre izgatottabban készülődtem a délutáni találkozásra. Már láttam magam előtt az útvonalat. Az Arany Sas szálloda előtt felsegítem Bogárkát a kocsira, és beülünk a bőrüléses fiákerbe. Kopottas barnaszínű, de tiszta. A tisztaságra sokat adott Samu bácsi, így nyugodtan beszállhattam kocsijába a legigényesebb tokaji polgár is. Ahogy elterveztem az utat, először az Arany Sas szállodától végig

megyünk Tokaj főutcáján. Látni való van bőven. Utána kimegyünk az állomásra, ezt azért gondoltam el így, hogy ha a Samu bácsinak akad fuvar, azt ne veszítse el.

Így elmerülve a gondolataimban, láttam, hogy Anya a vasárnapi ebédfőzés közben többször leült és izzadt homlokát törülgette. Egy szóval sem mondta, hogy két napja rosszul érzi magát. Készítette a kora reggel levágott tyúkból a húslevest, a sütőbe is be-benézett, ahol a rácsos meggyes sült a bádóg tepsiben. Valami nyugtalanított. Úgy láttam, valami nagy baj van. Nem szokott előfordulni, hogy főzés közben fáradt, izzad, a homlokát törölgeti, és a hasát nyomkodja. Kérdeztem is, baj van Anya?

Mindig csak így szólítottuk, egyszerűen, de nagy szeretettel, hogy Anya. Rám nézett és kért, menjek el az orvosért. Nem kérdeztem én semmit, jól ismertem Moskovicz doktor bácsit, s már rohantam is érte. Otthon volt, és azonnal jött. Megvizsgálta Anyát, és azt mondta, sürgősen kórházba kell menni. Azonnal készülődjön, körülbelül egy óra múlva megy a nyíregyházi vonat Miskolcra. A megyei kórházban megmondják mi a baj, mi a teendő. Vakbélgyulladásról van szó! Kértem készülődjön, én megyek a fiákeresért, mindjárt jövök. Samu bácsi meglátott szépen felöltözve, csinosan mentem a kocsikázásra, de még korán mentem. Szomorúan elmondtam, hogy megváltozott minden. Anya beteg lett, az orvos kórházba utalta. Látszott rajta, hogy sajnál, és már ment is a Madárért az istállóba. Befogta a kocsiba, és már otthon is voltunk Anyáért. Gyorsan ment minden, anya is elkészült az útra. Beszállt a kocsiba, a csomagját maga mellé tette, én meg leültem Vele szembe. Fogtam a kezét, és Ő sorolta mi a feladat, mire ügyeljek. Ne legyen semmi baj, míg távol lesz! Apánk Pesten volt már egy hete az Irgalmasoknál szanatóriumban, én mint legidősebb gyermek, én voltam az „ember” a háznál. Mindent megígértem, vigyázok mindenre, nem lesz semmi baj! Mondtam. Könnyes lett a szemem.

A ló olyan gyorsan szedte a lábait, mintha csak érezte volna, most sietnie kell az állomásra. Baj van! Nagy baj. Samu bácsi az ostort is meglengette, de úgy hogy éppen csak érintette Madár hátát.

Rövid idő alatt kiröpített bennünket az állomásra. Nem kellett sokat várni, már hallatszott, hogy a tiszai vasúthídon zakatol, dübörög keresztül Nyíregyháza felől a miskolci személyvonat. Mikor megállt, anyát segítettem felszállni a vonatra, elkísértem a helyéig, ahol Ő maga elhelyezte csomagját, és leült. Megnyugodott.

Nem volt sok idő az indulásig, de még ölelgettem, csókolgattam az arcát, a homlokát, aztán leszálltam. A vonat már jó messze járt, Anya már nem láthatta, de én még mindig könnyes szemmel integettem utána.

Samu bácsi várt rám az állomás előtt a kocsijával, felültem mellé a bakra, látta, hogy könnyes a szemem, vigasztalt, hogy majd minden jó lesz.

Már csak egyedül Samu bácsi kocsija állt az állomás előtt, mondta is várjunk még egy kicsit hátha jön utas. Nagy szerencséje volt. Jött Radvánszkyné nagyságos asszony.

Mindenki nagyságos asszonynak szólította, jómódú órák és ékszerész volt a férje. Mellette Vajthóné, nem Miklósnak, Jenőnek a felesége, nagy szőlő és bortermelő. A pincéjébe minden hordóban finomabbnál, finomabb tokai borokkal. Külön hordóban a hárslevelű, furmint, sárgamuskotály, szamorodni és a több puttonyos aszúborok. Samu bácsi örült, hogy ilyen előkelő utasai akadtak. Mikor elindult udvariasan megkérdezte, szóljon-e Madárnak, hogy repüljön-e, vagy csak szép lassan kocogjanak a város felé. Vajthóné Erzsike néni mondta, jó lesz lassan is, így legalább tovább beszélgethetnek. A Madár óvatosan emelte lábait, és az acélparkó alig hallhatóan kopogott a bazaltköves úton, nem úgy mint a sötét éjszakában, mikor vágásban kellett menni az állomásra, és tűzijáték táncolt a Madár parkója alatt a kockaköves városi úton. Samu bácsi megállította a lovat a sziklára épült emeletes Vajthó ház előtt, lesegítette a kocsiról Erzsike nénit, és már mentünk is tovább a város közepén lévő Radvánszky ház felé. A nagyságos asszony fürgén szállt le a kocsiról, Samu bácsi készségesen segédkezett, a csomagokat a bejáratig vitte.

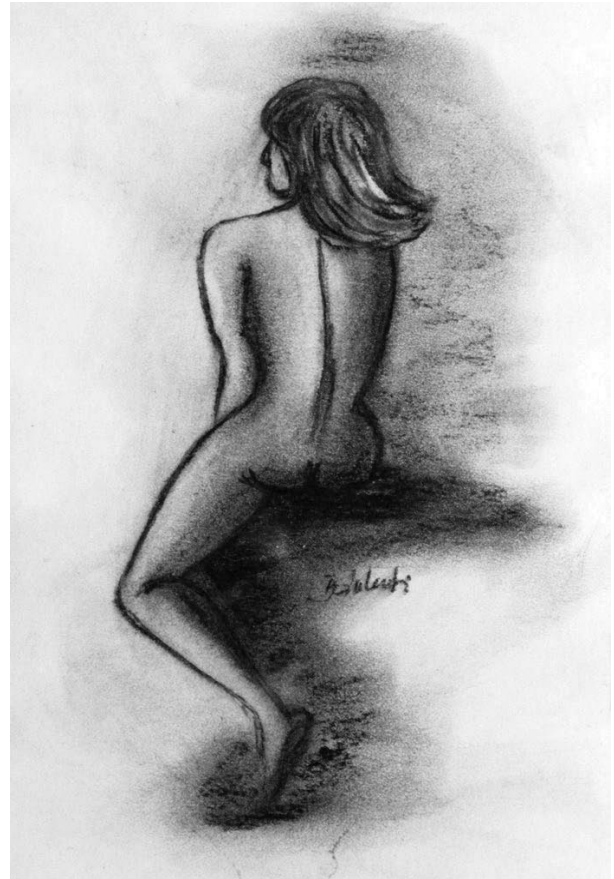
Madár már megint megindult, most már az Arany Sas szálloda elé, a szokott parkírozó helyre, ahol az utasokra várakozott gazdájával együtt nap, mint nap egész évben. Leszálltam a bakról, és míg Samu bácsi kivette a ló szájából a zablát, addig én elővettem a lábából az abrakos tarisznyát, és a ló nyakába akasztottam, hadd zenéljen a fogaival a csöves kukoricán.

Elbúcsúztam, és Samu bácsi megígérte, legközelebb majd elvisz sétakocsikázni Bogárkával, talán egy hosszabb útra is. Ahogy elindultam hazafelé, láttam Bogárka a gyógyszertár és a katolikus templom között állt a járda szélén. Rám várt. Gyönyörű volt. A szép loknis haja, fehér blúz, rövid kék szoknya, fehér zokni, fekete antilopcipő rajta. Odamentem hozzá. Láttam rajtam, hogy szomorú vagyok. Részletesen elmondtam mindent, ami történt tegnap óta. Úgy láttam megértett és együtt érzett velem. A szemében megjelent egy könnycsepp és végig folyt gyönyörű arcán. Éreztem, ez a könnycsepp nem az elmaradt sétakocsikázás miatt jelent meg az arcán.

Az illatos széna emléke régen elszállt, vele álmaim Bogárkával, de a múlt életem kedves része. Nem felejttem.

Bánkuti Katalin

Bánkuti Katalin

Prosszer Mihály

Udvardi János

BÍZTATÁS A 160. ÉVFORDULÓRA

Amikor egy nép azt kiáltja: elég volt!
 Amikor már nem maradt semmi veszíteni valónk,
 Amikor zsarnokság fertőzi a lelkeket,
 Amikor összefognak ellenünk a külső és belső bitangok,
 Amikor retteg a szegénytől a gazdag, s a gazdagtól fél a szegény,
 Amikor már alulról fölfelé is csúsznak a romlasztó csókok,
 Amikor fortélyos félelem igazgat bennünket, nem csalóka remény,
 Amikor a türelem már nem terem rózsát,
 Akkor egyszerre csak elfelejtjük, hogy ne szólj szám, nem fáj fejem,
 Akkor megértjük, hogy sokkal becsebb az irhánk annál, hogy önjelölt politikusokra bízhatnánk,
 Akkor az alaktalan, szétzilált tömegeből végre nemzet lesz,
 Akkor arcunkat a fény felé fordíthatjuk,
 Akkor követelni kezdjük az ember örök jussát,
 Akkor újra hősokeket teremt a Kárpát-medence,
 Akkor Petőfi sürgetésére mind talpra állunk,
 Akkor Kossuth hívó szavára mindnyájan elmegyünk,
 Akkor minden veszéllyel szembeállunk, mint Lenkei százada,
 Akkor nem lesz hiábavaló az ozorai példa,
 Akkor nem hullnak el többé legjobbjaink a hosszú harc alatt,
 Akkor nem halni, hanem élni fogunk a hazáért,
 Akkor nem fejjel rohanunk a falnak, hanem ésszel élünk,
 Akkor nem lesznek többé mártírok és száműzettek legjobbjaink: a Rákócziak, Széchenyik, Kossuthok,
 Petőfik, az aradiak, az Adyok, József Attilák, Radnótiak, Nagy Imrék,
 Akkor újra erősek leszünk, mint Mátyás király idején,
 Ha 48-as elődeinket követve önmagunkat és méltó vezetőinket megtalálva lemossuk a gyalázatot,
 Ha összefogunk végre mindannyian, akiknek elégük van a magyarság megcsúfolásából,
 Ha életre kel bennünk 48-as elődeink lelke, akkor Magyarországon a poklok kapui sem vehetnek erőt!

Énekeljük hát hittel, elszántsággal, méltósággal, talpraállásunk 160. évfordulóján:

Éljen a magyar szabadság, éljen a haza!

Botos Krisztina

NEKEM A KÖLTÉSNET

Írhatok jókról,
 Földi bolondokról,
 Írhatom, milyen szép az ég,
 S neked ez mennyit ér,
 De nem teszem én,
 Mert nekem ennyit nem ér,
 Nem teszem meg soha,
 Mert itt mindenki ostoba...

Botos Krisztina

NEM ÉR SEMMIT

Nem ér annyit az élet,
 Hogy végigszenvedjem érted,
 Nem ér annyit a csók,
 Hogy azért legyek holt,
 Nem ér annyit egy ölelés,
 Hogy miatta álmok hulljanak szét,
 Nem ér semmit az érintés,
 Ha nincs mögötte érzés,
 Nem ér semmit az élet,
 Ha nem szeretnek téged,
 Nem ér semmit a halál,
 Mikor rosszkor talál rád,
 Nem ér semmit a holdfény,
 Mikor egy szív törik szét,
 Nem ér semmit a gyógy mód,
 Ha a szerelem gyilkol.

Klein Magda

MÁTYÁS KIRÁLY A VÉRTESBEN

/irodalmi átirat/

Vértes dimbes-dombos földjén, amerre a külhon felől szállongó szelek söprik az országutat, éppen ott, ahol a vadkoca hangos csörtetése kihallik a makkos erdőből, három hegy kacsingat; a Vén-hegy, a Látó-hegy, és a Kecse-hegy. Erre a három vagy több hegyre gyönyörű szőlők mosolyognak. Itt terem a hollótej, az opáلكő, itt préselik a finom vinkót, a tüzes borocskát. S, itt van végül Csóka-kő, melynek földesura Mátyás királyt vendégül látta, s a király tiszteletére országra-világra szőlő lakomát csapott. Feltálatlak minden földi jót az asztalra, sokféle ételt, mézen hizlalt borokat. Hamarosan mindenki a király egészségére ürítette a poharát...

- Isten éltesse Mátyást, szeretett királyunkat!

Ez még csak a kezdet volt! A nagy vígság során, összecsendültek a poharak. Előbb a nádort éltették, majd az ország bíróját, majd a főtárnokmestert, a fővadászt, a főlovászt, s ki tudná felsorolni, hogy kit is nem éltettek még...

Mátyás tudta, hogy csak a derék szőlőkapásokat nem éltették... a nagyurak.

- Jó urak! Ki érdemli meg leginkább, hogy emeljük rá poharát?

Az urak feleltek: - a királyra, - a földesúrra... Mátyás nem fogadta el a válaszokat.

Másnap kora reggel kinn volt a szőlőhegyen, és elkezdett kapálni. Az urak tanakodtak, de aztán elrestellték magu-

kat, kivették a kapát az emberek kezéből, követték királyuk példáját. Jó meleg nyári nap volt. Mátyás király a hegyről lefelé állt neki a munkának, s ez is nehezítette a dolgukat, hiszen a kapálás a hegynek fel százszorta könnyebb!

Eltelt már jó idő, mikor pihenőt engedett Mátyás, s megkérdezte:

-No, urak, ki érdemli meg a szőlő levit?

Az urak megtörölték homlokukat, s ráfelelték:

- Először is a királyt, akié az ország, aztán a földesurat, aki a szőlő gazdája.

- No, akkor menjünk tovább kapálni! –felelte Mátyás, s nyomban hozzá is látott. Az urak is a király mögé álltak a szőlősorba. Most már nem ment olyan serényen a kapálás. Erre megint pihenőt engedett Mátyás:

- No, urak, ki érdemli meg a szőlő levit?

- A királyt, a földesurat, meg azt is, aki megkapálja, s iz-zad vele.

Mátyás még ezzel a válasszal sem elégedett meg, hanem tovább kapáltatta az urakat. Amikor a kapa is kiesett a kezükből, újra megkérdezte:

- No, urak, ki érdemli meg a szőlő levit?

- A szőlőkapásokat, uram, a szőlőkapásokat! - sóhajtottak keservesen. Mátyás nem gyötörte őket tovább, ennyi neki is elég volt.

- No, urak most megtudtátok, hogy mekkora érdeme van a szegénynek! Vértesben, Visegrádon, vagy az Alföldön! Ehhez is érteni kell ám! Itt a környékbeliek értik, és ne feledkeztek meg soha többé a dolgos jobbágyról, kinek fáradtságos munkájának gyümölcsét élvezitek!

Azurák Mihály

A PINCE

Misztikus szentély, mindegyik más
Bennük a jókedv kicsattan
Néha a bú betéved, mint társ
Menekül, ha felfogja, hol jár
Lelke e helytől kikattan.

Varázsos világ, mit rejt a mély
Borillatos, vidám tanyát
Ivók arcára ránkuszó kéjt
Lélekmélyből kiszabadult fényt
Itt koccintják egymás baját.

Ez a zug, a vígság bő ere
Férfi énekek tábora
Borral jegyesek Szent Márk tere
Nagy fogadalmak gyűjtő keble
A mámor felkent temploma.

Azurák Mihály

MÓRI BORAJÁNLO

Móron és környékén víg borok teremnek
Kóstolgatni gyógyír testnek és léleknek
Ágyát értőn vetik, vigyázzák bölcsőjét
Hittel dédelgetik, becsülik kérésőjét.

Borbarát hely, kedv itt nem lehet szomorkás
Gyógyszerként is ihatsz pár pohár borocskát
Leánykával csókot kéjjel csattintgathatsz
Ezerjó gyöngysorból álmod koccintgathatsz.

Századok tudása munkál a pincékben
Rég mérték a bort itt pintben és iccében
Tűz, ízek, illatok mit e föld, s ég adott
A vállakra terhet, s szájra fohászt rakott.

Istenek itala! Szőj ruhádba mámort
Nyilazzon testedből a kacagó Ámor
Ápold szelíd vággyal lelkek terítékét
Fizess bő cseppekkel, a sok verítékért!

*Azurák Mihály***BIZTATÁS**

Dédelgetem a bort
Ékes menyasszonyt idéz
Templomból kilépve
Oly gyönyörrel hozom
Pincéből a fényre.

Szétosztom kortyait
Igyátok barátaim!
Méltó beteljesedés.
Őrök forgatag ír
E borba szenvedélyt.

Kóstoljátok ízét,
Vegyétek gyöngy illatát,
Lobbanjon víg lángja!
Bolygónk elixírjét
Kaptátok pohárban.

Tűzétől égjete,
Viruljon szépség, remény!
Rajtuk nincs illeték.
Élni, ne féljétek
A bor dicséretét!

Révay Gyula

Révay Gyula

*Major Dóra***LEGYÜNK BÜSZKÉK
MÁRCIUS 15. HŐSEIRE**

Március 14-én gyönyörű idő volt a falusi iskola udvarán, a gyerekek buzgón alakították ki a színpadot a megemlékezésre.

A tanár úr figyelemmel kísérte végig, hogy a gyerekek hogyan készülődnek az ünnepélyre. Miután megépítették a színpadot, a főpróba vette kezdetét.

A tanár úr elmondta a köszöntő beszédét, majd felinvitálta az énekkart a színpadra, és beállította őket a megfelelő helyre, ezután elénekelték a Himnuszt.

Ezt követően az iskola színjátszó köre adta elő, hogy mi történt 1848. március 15-én Buda-Pesten.

A legnehezebb előadott vers ezúttal Petőfi Sándor Nemzeti dal című műve volt.

Petőfi Sándor versét Gábor adta elő, Ő volt a hetedikese közül a legjobb versmondó, mégis úgy érezte: ezzel a verssel, sokkal nehezebben boldogul, mint egy egyszerű szerelmes verssel vagy bármilyen másik költeménnyel. Több mint két hete próbálták a darabot, mégsem ment neki úgy, ahogy szeretne. A többiek pedig az egész próbát végig nevettek.

A tanár úr leült, és gondolkozott. A gyerekek mondták, hogy nagyon sajnálják, amiért így viselkedtek. Ő csak annyit mondott: „túl fiatalok vagytok ahhoz, hogy előadjátok ezt a darabot, hiába tesztek meg minden töletek telhetőt, látom, nem megy nektek, nem értitek igazán a darabnak a lényegét” – ezután egy szót sem szólt, és a távolba meredt.

Gábor úgy érezte, hogy Ő tehet arról, hogy így kiborult a tanár úr. Erősen gondolkozott, hogy mi lehet az, ami a megemlékezés lényege. Amikor hazaért, leült a kanapéra, és gondolkodott. Látta, anyukája már előkészítette mindenkinek az ünnepi ruhát és a kokárdákat.

Az apja is hazaért már a munkából. Látta fián, hogy nincs minden rendben, leült mellé.

- Hogy telt a próba? – kérdezte tőle.

- Nem olyan jól, amilyenek a tanár úr tervezte. A verset sem tudom jól előadni, a tanár úr valami olyasmit mondott, hogy azért nem tudom jól előadni, mert nem értem a lényegét, persze nem csak én, a többiek sem, mert ők elnevezték az egész próbát – válaszolta lehajtott fejjel.

- A tanár úrnak ez a darab nagyon fontos. Arra szeretne titeket megtanítani, hogy mennyire fontos, hogy emlékezzünk azokra az emberekre, akik egy forradalmat indítottak el. Az ősink tudták, hogy mit kell tenni, és nem voltak gyávák, hogy megtegyék.

Az lenne a legjobb, ha úgy adnátok elő a darabot, hogy büszkék vagytok arra, amit csináltok, és legfőképpen büszkék vagytok arra, hogy magyarok vagytok – ránézett a fiára, elmosolyodott, és kiment a konyhába.

Másnap reggel Gábor lázasan készülődött. Amikor a kórdáját tűzte fel, egy pillanatra elgondolkodott azon, amit tegnap mondott neki édesapja. Mintha csak egy lemezjátszóról újra hallotta volna apja szavait.

Az iskola udvarán már sok szülő várakozott. A tanár úr még egyszer elmondta a főbb tudnivalókat, és sok sikert kívánt a gyerekeknek. Majd felállt a színpadra, és elmondta a köszöntő beszédét. Az énekkar elénekelt a Himnuszt. Amikor a darab elkezdődött, Gábor érezte a torkában a gombócot. Azt morogta magában „Büszke legyél, mert magyar vagy!”

A darabot a színjátszó kör nagyon élethűen adta elő, többször is visszatapsolták őket. Mindenki jól teljesített, senki sem rontotta el a szövegét.

A tanár úr odament Gáborhoz az előadás végén, és megveregette a vállát.

- Na fiam, látod, így kell magyarnak lenni! – és rámosolygott.

Gábor tudta, hogy ezzel annyit szeretne a tanár úr kifejezni, hogy látja, érti, mit mondott tegnap arról, hogy legyünk büszkék arra, akik vagyunk, és arra, hogy őseink milyen tetteket vittek véghez, és hogy nekünk is példát kéne vennünk róluk.

Márkus Hilda

A PÁKOZDI CSATÁBAN VOLTUNK 2007

/Napló részlet/

Múlt év egyik szeptemberi vasárnapján csak ketten tartózkodtunk otthon hat éves Boglárka unokámmal. Szép napfényes délután volt, kint ültünk a kertben. Ahogy az szokás nálunk, beszélgettünk a világ nagy- és kis dolgairól, nyitott könyv mellett. A könyv szép képeket mutatott a nyalka huszárokról, ami felkeltette Boglárka figyelmét. Városunkban minden olyan rendezvényre el szoktunk kettecskén menni, ahol ők büszkén ülnek lovaik nyergében.

Egyszer csak megszólal:

- Mama mesélj a huszárokról! –kérlett.

- Mi érdekelne róluk kislányom?

- A harcuk, a ruhájuk, a lovuk, s ami velük kapcsolatos... tudod... - nézett rám esdeklőn szép kék szemével. Egy nagymama nem tud ellenállni! Egy kislány, aki érdeklődő, kíváncsi nagyon sok olyan kérdést tud feltenni a nagymamának, hogy bizony a megválaszolás nem is olyan könnyű. Ha tudja is az ember a választ, úgy kell a történetet előadni, hogy meseként élje meg, de legyen szigorúan valóság tartalma is. Nem lehet csak úgy beszélni a nagyvilágba, hiszen hősookról van szó. Később az iskolába úgyis fogja tanulni a csaták történéseit, akkor biztosan eszébe fog jutni, hogy nagyit mit is mesélt ezekről, a hőstettekről. Nagymama most aztán meg lettél fogva. Aggódva gondoltam rá, hogy elfelejtettem valamit az idők folyamán a történetből.

- Talán nem... - nyugtattam magamat.

Tudta, hogy a nagymama hivatásos katona volt mielőtt nyugdíjba nem ment. Érzem kicsi lelkiületén, hogy ez valami nagy csoda volt számára. A mama katona volt! Őszintén vonzódik a huszárokhoz, a katonákhoz, az egyenruhát viselőkhöz, talán érezve, hogy a közös ügyet szolgálják, szolgálták.

Beszélgetés közben a szó ráterelődött az 1848-1849. szeptember 29-i csatára. Nem tudtam elképzelni, hogy honnét hallott Ó erről. Manapság olyan sok mindent tudnak már óvodás korban is a gyerekek, s ez így helyes.

- Mama, meséljél róla! –kérlek.

- Megpróbálok kislányom... - szóltam sóhajtva, s szinte filmként peregetek az események a lelki szemem előtt.

- Egyezzünk meg abban, hogy kimegyünk Pákozdra, s részt veszünk a csatában! Jó lesz így?

- Jaj, nagyon örülök mama! Egy igazi csatában veszünk részt? Bizti mama? – kérdezte lelkendezve.

- Természetesen! Ott lesz a helyünk! Helyezkedjél el kényelmesen, s akkor megpróbálok elmesélni, amit én tudok, vagy emlékezem rá. A pákozdi csata 1848-49- es forradalom és szabadságharc kiemelkedő csatája, harca volt. Azonban az összecsapás sem méreteit, sem veszteségeit tekintve nem volt olyan nagy kiterjedésű. 1848. szeptember 29-én kezdődött a csata Pákozdi-Sukoró-Pátka háromszögben.

- Mama, arra jártunk kirándulni, veled is voltunk már sokszor.

- Igen, arra volt... tudod a Velencei-tó felé...

- Úhüm... - bólogatott nagy egytetértéssel.

- Ragaszkodjak a nevekhez is Boglárka, hiszen nem ismered őket...

- Persze, mama... ahogy tudod... - válaszolt kíváncsian.

- Akkor mesélek... figyeljél... mégis nagy jelentőségű volt a csata. Jellasics 100 katonát, a magyarok hét halottat és 37 sebesültet vesztek. Jellasics volt az ellenség a mi huszárjainkkal szemben. Ezt biztosan tudod. Az volt a lényege a harcnak, hogy az ellenség letett a hadjárat folytatásáról, tehát meghátrált. Győztek a huszárjaink, ami abban az időben nagy szó volt, hiszen az ellenség jóval többen voltak, mint a mi huszárjaink. Hadrend a következő volt:

Hadműveletek irányító vezérkari főnök:

Joseph Kollmann császári és királyi százados.

Jobb szárny: Joseph von Milpökh császári és királyi ezredes és Kiss Ernő császári és királyi ezredes, egy-egy gyalogezred, összesen mintegy háromezer fő egy üteg élén.

Közép és balszárny: Francz Holsche császári és királyi vezérőrnagy és Répásy Mihály császári és királyi alezredes, összesen nyolcezer-ötszáz fő és harmadfél üteg élén. Tartalék: Teleki tábornok négyezer főből és két ütegből álló serege.

A pákozdi csatát tehát – mindkét oldalon – császári és királyi tisztek vezényelték.

Megmutatkozott tehát az udvari–politika végzetes hibája, amely valójában az egész Jellasics–hadjárat kudarcát okozta. A legfelsőbb császári hadvezetés ugyanis ebben az időszakban nem adott ki egyértelmű parancsokat, ezzel megosztották a császári hadsereget, lehetőséget teremtett a parancsok értelmezésére és így végső soron minden egyes katona saját lelkiismereti ügyévé tette annak eldöntését, hogy miként értelmezze az uralkodóra és a magyar alkotmányra tett esküjét. A csatát lényegében így császári és királyi csapatok vívták császári és királyi csapatok ellen, ugyanannak az uralkodónak a katonái ugyanannak az uralkodónak a nevében. Mindkét oldalon meggyőződése volt, hogy a parancs szerint jár el.

Jellasics terve – a végrehajtott hadmozdulatokból ítélve – az volt, hogy a magyar sereg jobb szárnyát felmorzsolja vagy a közép felé szorítja, majd a frontális támadással a teljes magyar haderőt a Velencei-tóba szorítva megsemmisíti. Ennek megfelelően a támadást Kempen vezérőrnagy mintegy nyolcezer főnyi hadosztálya indította meg reggel hat órakor. Rövid közelharc után ugyan a nemzetőröket kiszorították Pátkáról, de a magyar jobbszárnyal szemben indított két rohamot a magyarok visszaverték. (Miatán a közvetlen támadás nem járt sikerrel, Kempen tábornok a jobb szárny átkarolásával próbálkozott, de a lovasberényi úton e célból előreküldött különítményét egy a középről küldött huszárszázad megállította...)

Révay Gyula

A sikertelenséget látva Jellasics déli tizenkét óra körül húszezer főnyi főerejével támadást indított a magyar közép és balszárny ellen, de az ismétlődő gyalogsági és lovassági rohamok minden alkalommal összeomlottak a magyar egységek tűzében. Közelharcra gyakorlatilag nem került sor. Jellasics délután három óra körül – elsősorban Kempen tábornok sürgetésére – beszüntette a harcot. A tűzészeti párbaj még estig elhúzódott, de Jellasics fokozatosan visszavonta erőit és fegyverszünetet kért. Ez lényegében a magyar sereg győzelmét jelentette.

A győzelmet Móga nem használta ki. Csapatát Martonvásárra vonta vissza és háromnapos fegyverszünetet kötött Jellasicssal. A bán a hátában kitört népfelkelés miatt is fenyegetve érezte magát, ezért a fegyverszünet alatt – saját tartalék hadtestét is cserbenhagyva – erőltetett menetben, Bécs irányában elhagyta az országot.

- Mama, nagyon sokan voltak a szereplők! S, milyen furcsa nevük van... - mondta elfáradva kis unokám, mikor a mesélésben ide értem.

- Akkor most pihenünk, s egy nap múlva elindulunk a pákozdi csatába! Jó lesz? Pont holnap lesz szeptember 29-e, amikor „megismétlik” a harcot.

- Nagyon mama, de most alszom egyet... - mondta s szeméit behunyva mély álomba merült.

Kovács Jenőné

EMLÉKEZÉS...

Hiába múlt el százhatvan év,
az emlékezés megmaradt.
Mert ki is tudná felejteni,
a Negyvennyolcas ifjakat?

Fújt- lengett a magyar zászló
s elhangzott a „Nemzeti dal”.
S a tizenkét pont minden sora,
követelte a diadalt.

Szent volt és bátor az eszme
és jogos a követelés.
És hittek abban rendületlenül,
hogy lesz szabadság, s ünneplés.

De eltűnt Petőfi, a zseni
és megtorlás következett.
És gyászba borult szegény hazánk,
a vesztett hősök felett.

De haló poraikra most is,
könny hull és az emlékezet.

MÓRI ALKOTÓTÁRSAINKRÓL

AZURÁK MIHÁLY - Székesfehérváron élő költő, ritka tehetséggel, kiváló borversíró. Többször volt könyvtárunk író- költő vendége.

BOTOS KRISZTINA - ígéretes fiatal tehetség, többször volt könyvtárunk vendége, most megjelenő első nyomtatott verse után várjuk tőle a folytatást...

BENCZIK SÁNDOR - bakonyi sárkányi nyugdíjas költő, hazafias versei mellett lírikus színekkel mesél verseiben a családról, az életről, életelveiről.

MAGAS IMRE BERNÁTH - a budapesti Kristály irodalmi folyóirat népszerű képzőművész alkotója, sokoldalú művész, festő, grafikus, rengeteg díjjal, kiállításokkal.

POLGÁR PÉTER ANTAL - móri helytörténész, Mór és környéke 20. századi történelmének kiváló kutatója, monográfiaíró, a móri História Klub megalapítója...

Az 1848/49-es forradalom és szabadságharc 160. évfordulójára hirdetett irodalmi pályázat díjazottjai:

Udvardi János, móri irodalomtörténész

Márkus Hilda, székesfehérvári katona, nyugdíjas, novellákat ír, naplót ír, remekül fotózik.

Kovács Jenőné - isztiméri nyugdíjas költő, szépen árnyalt versei emlékeztetnek.

Major Dóra - a móri Táncsics Mihály Gimnázium tanulója, fiatal próza szerető és írogató alkotónk, akitől újabb műveket várunk!

A FÖLD ÉVE 2008. - gyermekrajzpályázat nyertesei közül most Bara Gábor (a Dr. Zimmermann Ágoston Általános Iskola tanulója), Péteri Krisztián, Wágner Tünde, Wittner Kitti és Hajós Klaudia (a Petőfi Sándor Általános Iskola tanulóinak) munkáját mutatjuk be.

A többi alkotótárs életrajza a korábbi újságszámokban olvashatók!

Lampert Optika

Látásproblémával várjuk a Lampert Optikában!

- Orvosi szemvizsgálat
- Szemüvegkészítés, javítás
- Kontaktlencsék és ápolószerek forgalmazása
- SZTK VÉNYEK FELÍRÁSA, BEVÁLTÁSA EGY HELYEN.

**Mór Szent István tér 7.
Telefon: (22) 406-209**

RÁBA

A Rába Járműipari Alkatrészgyártó Kft.
móri és sárvári munkahelyre keres, angolul vagy németül beszélő, műszaki végzettségű (egyetem, főiskola) fiatal munkatársakat.

**Jelentkezni lehet önéletrajzzal a
8060 Mór, Pf. 47 postacímen vagy a
karoly.hajdu@raba.hu e-mail címen.**

IMPRESSZUM:

MÓRI REGIONÁLIS CSOPORT MÓRI KRISTÁLY

Főszerkesztő: Klein Magda – 8060 Mór, Szent István tér 5.

Tel/Fax: 06/22/407-138 E-mail: kleinmagda@gmail.com, vkocsismarika@gmail.com, konyvtar@lamborgkastely.hu

Kiadó: Klein Magda – 8060 Mór, Szent István tér 5.

Szerkesztők: Bánkúti Katalin, Fazekas Judit, Kovácsné Babos Klára, Tényi Sándorné, Vargáné Kocsis Mária

E szám fotóit Hrubos Zsolt készítette.

Nyomdai előkészítés, tipográfia: Ezerszó Reklám és Média Stúdió – www.ezerszo.hu

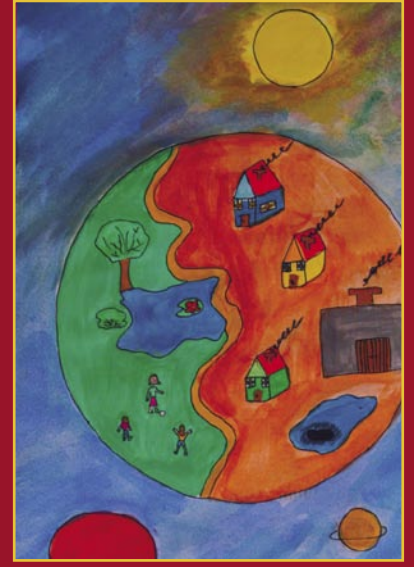
Wágner Tünde

Bara Gábor

Péteri Krisztián

Wittner Kitti

Simon Edit

Simon Edit

Gergye László

Linczné Ruff Ágnes

Berta Mária

Bíróczki Ibolya

Fördös József

Simon Edit

Magas Imre Bernáth

Fördös József